

Управління культури і туризму
Черкаська облдержадміністрація

Обласна універсальна наукова бібліотека
імені Тараса Шевченка

Корсунь-Шевченківська районна бібліотека

***Бібліотечне обслуговування
етнічних меншин***

(з досвіду роботи Корсунь-Шевченківської ЦБС)

Черкаси 2009

Корсунщина - край багатонаціональний, і хоча переважають українці, вона стала другою батьківщиною для росіян, білорусів, поляків, азербайджанців, євреїв, циган, молдаван. Бібліотеки Корсунщини займають не останнє місце у формуванні об'єднуючого духу громадян різних етнічних груп.

Ознайомленню жителів району з культурою, традиціями національних меншин, що проживають на Корсунщині, та формуванню дружніх взаємовідносин між представниками різних національностей сприяють фольклорні національні свята, Свята національної кухні, Дні національної книги, Дні дружби, Дні єврейської культури, польської, білоруської, молдовської, азербайджанської, Свята національного костюма, фестивалі фольклору.

Діяльність бібліотек по бібліотечному обслуговуванню етнічних громад ведеться в співпраці з усіма установами, зацікавленими у розвитку діалогу національних культур: школами, центром дитячої творчості, школою мистецтв, районним Будинком культури, відділом у справах молоді та спорту райдержадміністрації. Тож шанобливе ставлення до культур, традицій різних народів викликав День дружби „Вчимося жити разом”. Прикладом такої співпраці можуть служити зустрічі з відомими людьми з числа меншин, інформаційні програми, театральні постановки, релігійні свята, а саме „Великий Пурим на Батьківщині короля сміху”, „Свято Свободи-Песах”, „Тори”, зустріч з єврейським художником В.С. Зиряновим, юними єврейськими та азербайджанськими поетесами.

Орієнтирами у популяризації духовності, творенні національних культурних цінностей, гідних нашої сучасності, можна назвати культурно-мистецькі заходи, що відбуваються як в самій бібліотеці, так і в районному Будинку культури, школі мистецтв за участю представників етнічних громад, вокальних самодіяльних колективів „Дружба”, „Лехаим”, вокально-хореографічного колективу „Ромен”. З успі-

хом відбулось літературно-музичне свято „Співоча родина" за участю вокального колективу „Дружба" та єврейського „Лехаим", виконані польські, російські, єврейські, грузинські пісні, вечір циганського романсу; національне свято „...І живемо ми серце до серця - діти будинку одного".

Створити умови для розвитку національної свідомості, патріотизму, інтернаціоналізму, допомагають такі заходи, як вечір народної єдності „Національні обереги" (5 СБФ), Свято єднання „В океані рідного народу відкривай духовні острови" (міська, Гарбузинська, Квітчанська БФ), Свято національної культури „Національні ігри та розваги" (7 СБФ), День російської мови „Рідна мова бере свій початок..." (ЦРБ).

Шанобливим ставленням до традицій різних народів, підтримкою етнокультурного розмаїття славляться ряд бібліотек-філіалів системи. На території Нетеребської сільської ради, крім українців та росіян, проживають молдавани, білоруси, греки, азербайджанці, удмурти. З метою розвитку та збереження національно-культурної спадщини представників різних національностей, на базі Нетеребської БФ було створено клуб „Злагода". Члени клубу разом з клубними працівниками протягом року проводять ряд заходів під загальною назвою „На подвір'ї свято", зокрема „Білоруське подвір'я", „Молдавське подвір'я", „Російське подвір'я". Під час свята відбувається знайомство з культурою, побутом, вишивкою, архітектурою, кухнею представників кожної національності, звучать запальні пісні, виконуються танці. Завітавши на білоруське подвір'я, де чоловік займається різьбярством по дереву, грає на баяні, його дружина майстриня вишивальниця, потрапляємо в справжній музей, де можна побачити вишиванки з візерунками, що притаманні різним національним культурам.

У своїй діяльності бібліотечний працівник Стеблівської БФ приділяє значну увагу популяризації та розвитку національних культур (адже на території сільської ради прожива-

ють представники багатьох національностей, а саме: поляки, азербайджанці, казахи, молдавани); мов, збереженню національної самобутності сільчан в піснях, танцях, звичаях і святах, активно залучає дітей та юнацтво до краєзнавчої і народознавчої роботи. Шанобливе ставлення до культур, традицій польського народу викликала літературна мандрівка „Чи на Україні я б ту липу упізнав...”, присвячена творчості Адама Міцкевича. Протягом заходу присутні знайомились з біографією поета, зокрема його перебування у Стеблеві, творчістю, експонатами, переданими музеєм літератури ім. А. Міцкевича у Варшаві, повним виданням творів польською мовою, що знаходяться у Стеблівському літературно-меморіальному музеї І.С. Нечуя-Левицького, відвідали двоповерховий флігель, в якому жив Адам Міцкевич під час приїзду до Стеблева.

В основі діяльності більшості бібліотек лежить принцип толерантності. Поширенню ідей толерантності, особливо міжнаціональної толерантності, поваги до інших культур, вихованню терпимого ставлення однієї людини до іншої відмінної національності, віросповідання сприяють такі заходи, як диспут „Що означає жити серед людей та для людей” (міська, Гарбузинська, Драбівська БФ), діалог „Як стати толерантною людиною” (ЦРБ, Нетеребська, Стеблівська БФ), токшоу „Всі різні, всі рівні”: можливості без кордонів” (ЦРБ), стенди „Ми різні, але ми разом”. Ряд етичних діалогів „Про пам'ять, толерантність, і не тільки...” розглядалися працівниками районної бібліотеки разом з слухачами регіональної єврейської недільної школи.

Питання „Виховання толерантної свідомості та тендерної рівності в читацькому середовищі” висвітлювалось на лютневому семінарі бібліотечних працівників системи.

Конституція - основний закон держави. Тож метою заходів, що організовують бібліотеки системи, є сприяння захисту конституційних прав та свобод людей різних націона-

льностей, а це: дискусія „Порушення прав народів - шлях до війни" (ЦРБ), трибуна громадської думки „Стати людиною, бути людиною разом з народом своїм, Україною!" (Стеблівська, Нетеребківська, Квітчанська БФ), вечір запитань та відповідей „Конституційні принципи правового статусу людини" (ЦРБ, Драбівська, Зарічанська, Карашинська БФ), правовий діалог „До суспільної стабільності - через нову Конституцію України" (Сахнівська, Селищна БФ).

Бібліотечні заклади дедалі частіше стають рівноправними партнерами громадських організацій, установ, органів місцевої влади по організації просвітницької роботи з європейської тематики, як проведення заходів про Європу „Європа - спільна спадщина" (ЦРБ), огляд літератури „Європейський Союз - сім'я демократичних європейських країн" (Стеблівська, Драбівська, Кіровська БФ), віртуальні подорожі „Дорога в майбутнє - дорога в Європу" (ЦРБ, Гарбузинська, Зарічанська БФ), вечір запитань і відповідей „Діалог культур - нові можливості української молоді" (Нетеребська, міська) тощо, на яких пропагуються ідеї гуманізму, роз'яснюється необхідність ліквідації форм дискримінації і нетерпимості, засновані на відмінностях між людьми - мовних, расових, національних.

Під час святкування Дня Європи в районній бібліотеці відбувся книжковий міст „Україна - Польща", „Місце Польщі та поляків в історії Європи", на який було запрошено членів польської громади, учнів, студентів.

У Міжнародний день музеїв під час проведення акції „Ніч музеїв" читачі долучились до історії, культури єврейського народу, відвідавши регіональний музей "Ми родом із Штетла", здійснили заочну подорож музеєм Анни Франк та за її „Щоденником".

Районна бібліотека для дорослих співпрацює з національно-культурними товариствами Корсунщини, зокрема з Районною Асоціацією Єврейських організацій малих міст

України, створеним в 1993 році. В цьому ж році було організовано єврейську бібліотеку, яка займає гідну нішу в культурному просторі міста, надає можливість читати літературу на рідній мові, знайомить жителів міста з історією, релігією, культурою, етнографією, кращими творами класиків та сучасних єврейських письменників, формує національну самосвідомість.

Єврейська громада відчула дружню підтримку центральної районної бібліотеки. Було укладено договір про творчу співпрацю, яким передбачено інформаційне та бібліотечно-бібліографічне обслуговування єврейського населення, проведення різноманітних масових заходів. Щорічно складається і успішно реалізується план спільної роботи.

2009 рік - ювілейний рік багатьох славетних постатей, серед яких Шолом-Алейхем, який в 1881 році відвідав м. Корсунь. Його іменем названа одна з вулиць міста, недільна єврейська школа, а ювілейну дату - 150 років від дня народження - районна бібліотека святкувала в співпраці з районною єврейською недільною школою. Глибока і щира любов до класика єврейської літератури звучала під час усного журналу „Коли я жив у Корсуні“, літературного портрету „Шолом-Алейхем у спогадах сучасників“, літературного колажу „Він був письменником з народу“. Справжнім святом двох народів, двох культур - української і єврейської стало „Свято на вулиці Шолом-Алейхема“, що було організоване членами громади разом з працівниками районної бібліотеки, Корсунь-Шевченківського заповідника, місцевою пресою.

Про красу і вічність письменницького слова велась розмова на заходах, що відбулися в бібліотеках системи, а це ювілейна зустріч „Скарб, що заповідав нам письменник“ (Гарбузинська, Зарічанська БФ), лабіринти творчості „Шолом-Алейхем - „Мир вам““ (Драбівська, Сахнівська БФ), заочна зустріч з письменником „Шолом-Алейхем крокує Україною“ (Стеблівська, Нетеребська БФ), коктейль-презентація „Єв-

рейська кухня в творах Шолом-Алейхема" (Квітчанська, Саморіднянська, Сотницька БФ), творчий портрет „Шолом тобі, Шоломе" (Кіровська, Шендерівська БФ).

В Міжнародний день пам'яті жертв Холокосту - в пам'ять про 6 млн євреїв, розстріляних в роки Великої Вітчизняної війни, горіли свічки жалоби, під час вечора-реквієму „І дзвонить пам'ять в наші будні", що вже традиційно районна бібліотека проводить разом з єврейською громадою міста, читачами бібліотеки. Розповіді про різні іпостасі єврейської трагедії: масові розстріли, фашистські звірства, гетто, концтабори велись під час зустрічі з ветераном Великої Вітчизняної війни Ц.Н. Гросманом „Скільки разів мене Бог врятував...", Дні скорботи „Запали свічку пам'яті", вогнику до Дня Перемоги „У кожного своя пам'ять про війну", презентації книги єврейського письменника Борошенка В.Р. „І розкажи сину своєму", що відбулись в районній бібліотеці.

Залишаються популярними серед юних читачів клуби та об'єднання за інтересами. Клуб „Родослав", що діє в дитячій бібліотеці, який відвідують читачі різних національностей, передбачає проведення різних конкурсів, подорожей, вікторин, свят, ділових ігор, інтерактивного спілкування, що допомагають дітям дізнатись більше про життя, культурне надбання, традиції та звичаї народів різних національностей, що проживають на Корсунщині. Так заочні подорожі до Ізраїлю, Польщі, Азербайджану, Білорусії, Молдови та інших - це не тільки захоплюючі свята, а ще й пошук інформації у різних джерелах, активна робота з книгою, час, проведений в бібліотеці. В програму засідань клубу увійшли також красназнавча мандрівка „Птахи у фольклорі та вишиванці різних народів", музична карусель „Танці національних громад", свято „Єврейські традиції", конкурс малюнків „Герої творів Шолом-Алейхема очима дітей". Районна бібліотека співпрацює з клубом „Єврейська кухня", жіночим клубом „Любисток", що діє при регіональній асоціації. В сільських бібліотеках-філіях

діє інтернаціональний клуб „Джерельце" (Зарічанська БФ), клуб „Юний краєзнавець" (Драбівська БФ).

Для багатьох національностей залучення своїх дітей до культурних традицій свого народу - реальна потреба. Теплом, доброзичливістю пронизані заходи, що відбулися в бібліотеках системи, а саме: діалог „Кольори національних мистецтв" (ЦРБ, Стеблівська БФ), вечір Сімейного чаювання „Людське щастя від роду до роду" (Нетеребська БФ), фольклорне національне свято „Стою серед усіх, калинових родичів моїх" (Зарічанська, Кіровська БФ).

Тісна співпраця бібліотек Корсунь-Шевченківської ЦБС з етнічними громадами, людьми різних національностей приносить плоди єднання всіх етнічних груп, які проживають у районі, толерантності у ставленні один до одного представників різних національностей, примноженню скарбів духовності народів, збереження культур та традицій етнічних груп, підвищенню їх освітнього, культурного та духовного рівня.

Матеріал підготувала

В.М. Шкрібтій
завідувачка методичним відділом
Корсунь-Шевченківської ЦРБ

Редактор
Відповідальний за випуск
Комп'ютерний набір

Г.С. Круглякова
Н.Д. Вітавська
Л.А. Посипайко